OSNOVE MATEMATIČKE LOGIKE. MATEMATIČKA INDUKCIJA.

1. Koje od sljedećih rečenica su izjave? Za svaku izjavu odredite njezinu istinitost.

a) Mjerna jedinica za jakost struje je volt.
b) Mjerna jedinica za jakost struje je amper.
c) Koja je mjerna jedinica za jakost struje?
d) Tetraedar je zabrinut jer je Jadransko more veće od nule.
e) Ne slušaj Micu Trofrtaljku pod nastavom iz Osnova elektrotehnike 1!
f) Pravokutnik je četverokut s okomitim dijagonalama.
g) Kvadrat je četverokut s okomitim dijagonalama.
h) Miroslav Krleža je napisao „Braću Karamazove."
i) Dalibor Matanić je režirao film „Zvizdan".
j) Jelena Rozga pjeva pjesmu „Ludo ljeto".
k) Ivan Žak pjeva pjesmu „Pretjerujem".
l) Justin Bieber pjeva pjesmu „Can't feel my face".
m) Madonna pjeva pjesmu „Like a Prayer".
n) Jedna od županija u Republici Hrvatskoj je Ličko-kninska.
o) Jedan od gradova u Republici Hrvatskoj je Dugo Selo.
p) Jedna od općina u Republici Hrvatskoj je općina Frkljevci.
q) Jedno od naselja u Republici Hrvatskoj je Podbablje Gornje.
r) Stjepan Radić je hrvatski matematičar.
s) Stjepan Gradić je hrvatski matematičar.
t) Pitagorin poučak prvi je otkrio Pitagora.
u) Dva trokuta su sukladna ako se podudaraju u sve tri stranice.
v) Dva trokuta su slična ako se podudaraju u sve tri stranice.
w) Dva trokuta su sukladna ako se podudaraju u sva tri kuta.
x) Dva trokuta su slična ako se podudaraju u sva tri kuta.
y) Obujam bilo koje prizme jednak je umnošku oplošja i visine te prizme.
z) Obujam bilo koje kugle upravno je razmjeran njezinu polumjeru.

2. Izrecite izjave $-A$, $-B$, $A+B$, $A\cdot B$, $A\to B$, $B\to A$ i $A\leftrightarrow B$ i odredite istinitost tih izjava, kao i istinitost zadanih izjava A i B ako je:

a) A: „Sava protječe kroz Zagreb.", B: „Zagreb je glavni grad Republike Hrvatske.";
b) A: „Rijeka je grad na Indijskom oceanu.", B: „Split nije grad na Jadranskom moru.";
c) A: „New York je grad u Rusiji.", B: „Moskva je grad u Rusiji.";
d) A: „Los Angeles je grad u SAD.", B: „Kijev je grad u SAD.";
e) A: „Dobriša Cesarić je napisao pjesmu 'Slap'.", B: „Fjodor Mihailovič Dostojevski je napisao roman 'Rat i mir'."
f) A: „Broj e je iracionalan.", B: „Broj π je racionalan.";
g) A: „$\sqrt{625}$ nije cijeli broj.", B: „$\sqrt{576}$ je prirodan broj.";
h) A: „Skup $\mathbb{R}$ je podskup skupa $\mathbb{C}$.", B: „Skup $\mathbb{C}$ je podskup skupa $\mathbb{R}$.";
i) A: „Broj 12345 je paran.", B: „Broj 2468 je paran.";
j) A: „Broj 54321 je neparan.", B: „Broj 8642 je neparan.";
k) A: „ Zbroj bilo kojih dvaju prirodnih brojeva je prirodan broj.", B: „Razlika bilo kojih dvaju prirodnih brojeva je prirodan broj.";
l) A: „Količnik bilo kojih dvaju cijelih brojeva je cijeli broj.", B: „Umnožak bilo kojih dvaju cijelih brojeva je cijeli broj.";

OSNOVE MATEMATIČKE LOGIKE. MATEMATIČKA INDUKCIJA.

m) *A*: „$\mathrm{tg}\left(\frac{\pi}{2}\right)$ je realan broj.“; *B*: „$\mathrm{tg}\left(\frac{\pi}{2}\right)$ je prirodan broj.“;
n) *A*: „$\mathrm{ctg}\left(\frac{\pi}{2}\right)$ je prirodan broj.“; *B*: „$\mathrm{ctg}\left(\frac{\pi}{2}\right)$ je imaginaran broj.“;
o) *A*: „Usporedni pravci se ne sijeku.“, *B*: „Okomiti pravci se sijeku.“;
p) *A*: „Usporedni pravci se sijeku.“, *B*: „Okomiti pravci se ne sijeku.“;
q) *A*: „U kuglu se može upisati kocka.“, *B*: „U kocku se ne može upisati kugla.“;
r) *A*: „U kvadrat se ne može upisati krug.“, *B*: „U krug se može upisati kvadrat.“;
s) *A*: „Opseg kvadrata je upravno razmjeran duljini stranice kvadrata.“, *B*: „Površina kvadrata je upravno razmjerna duljini stranice kvadrata.“;
t) *A*: „Opseg kvadrata je obrnuto razmjeran duljini stranice kvadrata.“, *B*: „Površina kvadrata je obrnuto razmjerna duljini stranice kvadrata.“;
u) *A*: „Površina trokuta je upravno razmjerna kosinusu najvećega kuta trokuta.“, *B*: „Površina trokuta je upravno razmjerna sinusu najvećega kuta trokuta.“;
v) *A*: „Jedinična kružnica ima duljinu polumjera jednaku 1 jedinica duljine.“, *B*: „Jedinična kružnica ima površinu jednaku 1 četvornu jedinicu.“;
w) *A*: „“, *B*: „Jedinična kružnica ima površinu jednaku 1 četvornu jedinicu.“;
x) *A*: „Broj π je strogo veći od broja *e*.“, *B*: „Broj *e* je strogo veći od broja π.“;
y) *A*: „Broj *e* je strogo manji od imaginarne jedinice *i*.“, *B*: „Imaginarna jedinica *i* je strogo manja od broja *e*.“;
z) *A*: „Dva trokuta su sukladna.“, *B*: „Dva trokuta se podudaraju u dvije stranice i kutu među tim stranicama.“

3. Zapišite svaku od sljedećih izjava i njezinu negaciju koristeći kvantifikatore i uobičajene oznake za brojevne skupove (skup iracionalnih brojeva označite s $\mathbb{I}$), pa odredite istinitost dobivenih izjava ako je:

a) *A*: „Svaki prirodan broj je veći od nule.“;
b) *B*: „Postoji prirodan broj koji je strogo manji od 2015.“;
c) *C*: „Svaki cijeli broj je manji od nule.“;
d) *D*: „Postoji cijeli broj koji je strogo veći od 2015.“;
e) *E*: „Svaki cijeli broj je racionalan broj.“;
f) *F*: „Postoji iracionalan broj koji nije cijeli broj.“;
g) *E*: „Svaki racionalan broj je cijeli broj.“;
h) *F*: „Postoji realan broj koji nije cijeli broj.“;
i) *I*: „Svaki racionalan broj je realan broj.“
j) *J*: „Postoji iracionalan broj koji nije prirodan broj.“;
k) *K*: „Količnik bilo kojih dvaju prirodnih brojeva je prirodan broj.“;
l) *L*: „Postoje dva prirodna broja čiji umnožak nije prirodan broj.“;
m) *M*: „Razlika bilo kojih dvaju cijelih brojeva je cijeli broj.“;
n) *N*: „Postoje dva cijela broja čiji umnožak nije cijeli broj.“;
o) *O*: „Količnik bilo kojih dvaju realnih brojeva je realan broj.“;
p) *P*: „Postoje dva realna broja čiji umnožak nije racionalan broj.“
q) *Q*: „Za svaki prirodan broj *x* postoji cijeli broj *y* takav da je $x < y$.“;
r) *R*: „Za svaki cijeli broj *x* postoji prirodan broj *y* takav da je $x > y$.“;
s) *S*: „Za svaki racionalan broj *x* postoji iracionalan broj *y* takav da je $x < y$.“;

OSNOVE MATEMATIČKE LOGIKE. MATEMATIČKA INDUKCIJA.

t) T: „Za svaki iracionalan broj x postoji racionalan broj y takav da je $x > y$.“;
u) U: „Postoji točno jedan prirodan broj x takav da je $x < 2$.“;
v) V: „Postoji točno jedan iracionalan broj x takav da je $x > 0$.“;
w) W: „Postoji točno jedan cijeli broj x takav da je $x < \pi$.“;
x) X: „Postoji točno jedan iracionalan broj x takav da je $x = e$.“;
y) Y: „Postoji točno jedan realan broj x takav da je $\pi \cdot x = e$.“;
z) Z: „Postoji točno jedan racionalan broj x takav da je $e \cdot x = \pi$.“.

4. Matematičkom indukcijom dokažite da za svaki $n \in \mathbb{N}$ vrijede sljedeće jednakosti:

a) $\sum_{k=1}^{n} (2 \cdot k) = 2 + 4 + \ldots + (2 \cdot n) = n^2 + n$;

b) $\sum_{k=1}^{n} (3 \cdot k - 2) = 1 + 4 + \ldots + (3 \cdot n - 2) = \dfrac{n \cdot (3 \cdot n - 1)}{2}$;

c) $\sum_{k=1}^{n} (4 \cdot k + 1) = 5 + 9 + \ldots + (4 \cdot n + 1) = n \cdot (2 \cdot n + 3)$;

d) $\sum_{k=1}^{n} 2^{k-1} = 1 + 2 + \ldots + 2^{n-1} = 2^n - 1$;

e) $\sum_{k=1}^{n} 3^{1-k} = 1 + \dfrac{1}{3} + \ldots + \dfrac{1}{3^{n-1}} = \dfrac{3 - 3^{1-n}}{2}$;

f) $\sum_{k=1}^{n} (2^k + 1) = 3 + 5 + \ldots + (2^n + 1) = 2^{n+1} + n - 2$;

g) $\sum_{k=1}^{n} (2 \cdot k - 1)^2 = 1^2 + 3^2 + \ldots + (2 \cdot n - 1)^2 = \dfrac{n \cdot (2 \cdot n - 1) \cdot (2 \cdot n + 1)}{3}$;

h) $\sum_{k=1}^{n} (2 \cdot k)^2 = 2^2 + 4^2 + \ldots + (2 \cdot n)^2 = \dfrac{2 \cdot n \cdot (n+1) \cdot (2 \cdot n + 1)}{3}$;

i) $\sum_{k=1}^{n} k^3 = 1^3 + 2^3 + \ldots + n^3 = \left[\dfrac{n \cdot (n+1)}{2}\right]^2$;

j) $\sum_{k=1}^{n} (-1)^k \cdot k^2 = \dfrac{(-1)^n \cdot n \cdot (n+1)}{2}$;

k) $\sum_{k=1}^{n} \dfrac{1}{k \cdot (k+1)} = \dfrac{1}{1 \cdot 2} + \dfrac{1}{2 \cdot 3} + \ldots + \dfrac{1}{n \cdot (n+1)} = \dfrac{n}{n+1}$;

l) $\sum_{k=1}^{n} \dfrac{1}{(2 \cdot k - 1) \cdot (2 \cdot k + 1)} = \dfrac{1}{1 \cdot 3} + \dfrac{1}{3 \cdot 5} + \ldots + \dfrac{1}{(2 \cdot n - 1) \cdot (2 \cdot n + 1)} = \dfrac{n}{2 \cdot n + 1}$;

m) $\sum_{k=1}^{n} \left(1 - \dfrac{1}{k^2}\right) = \dfrac{3}{4} + \dfrac{8}{9} + \ldots + \dfrac{n^2 - 1}{n^2} = \dfrac{n+1}{2 \cdot n}$;

n) $\sum_{k=1}^{n} k \cdot k! = 1 \cdot 1! + 2 \cdot 2! + \ldots + n \cdot n! = (n+1)! - 1$. (*Podsjetnik*: $n! = 1 \cdot 2 \cdot \ldots \cdot n$.)

OSNOVE MATEMATIČKE LOGIKE. MATEMATIČKA INDUKCIJA.

5. Matematičkom indukcijom dokažite da za svaki $n \in \mathbb{N}$ vrijede sljedeće nejednakosti:

a) $2^n \geq n+1$;
b) $2^n \geq 2 \cdot n$;
c) $n^n \geq n!$.

6. Matematičkom indukcijom dokažite da za svaki $n \in \mathbb{N}$, $n \geq 4$, vrijede sljedeće nejednakosti:

a) $2^n \geq 4 \cdot n$;
b) $2^n \geq n^2$;
c) $n! > 2^n$;
d) $(1+x)^n \geq 1 + n \cdot x$, pri čemu je $x > -1$.

7. Matematičkom indukcijom dokažite da je za svaki $n \in \mathbb{N}$:

a) broj $2^{2 \cdot n} - 1$ djeljiv s 3;
b) broj $11^n - 6$ djeljiv sa 5;
c) broj $7^n - 2^n$ djeljiv sa 5;
d) broj $3^{2 \cdot n} - 1$ djeljiv sa 8;
e) broj $23^n - 1$ djeljiv sa 11;
f) broj $2^{3 \cdot n} + 1$ djeljiv sa 9;
g) broj $2^{5 \cdot n} + 1$ djeljiv sa 33;
h) broj $n^3 + 2 \cdot n$ djeljiv s 3;
i) broj $n^3 + 5 \cdot n$ djeljiv sa 6;
j) broj $n^7 - n$ djeljiv sa 7;
k) broj $\left(3+\sqrt{5}\right)^n + \left(3-\sqrt{5}\right)^n$ paran broj;
l) broj $\frac{1}{\sqrt{5}} \cdot \left[\left(\frac{1+\sqrt{5}}{2}\right)^n + \left(\frac{1-\sqrt{5}}{2}\right)^n\right]$ prirodan broj.

8. Matematičkom indukcijom dokažite da je za svaki $n \in \mathbb{N}$ ukupan broj međusobno različitih podskupova n-članoga skupa jednak 2^n. (*Napomena*: Prazan skup je podskup svakoga skupa.)

9. Matematičkom indukcijom dokažite da se svaki prirodan broj jednak ili veći od 4 može prikazati kao zbroj konačno mnogo pribrojnika od kojih je svaki jednak ili 2 ili 5. (*Uputa*: U koraku indukcije promotrite dva različita slučaja: barem jedan pribrojnik u prikazu broja n je jednak 5 i svi pribrojnici u prikazu broja n su jednaki 2.)

10. Niz $(a_n)_{n \in \mathbb{N}}$ realnih brojeva definiran je jednakostima $\begin{cases} a_1 = 1, \\ a_{n+1} = \sqrt{2 \cdot a_n + 1}, \text{ za svaki } n \in \mathbb{N}. \end{cases}$

Matematičkom indukcijom dokažite da za svaki $n \in \mathbb{N}$ vrijedi $a_n < 4$.